

Työ- ja elinkeinoministeriö
Maahanmuuttajien kotouttaminen ryhmä
PL 32
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@tem.fi
kotouttaminen@tem.fi

Vantaan kaupungin lausunto Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lakia kotoutumisen edistämisestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa lain 6 luvun 45 §:ssä säädetty laskennalliset korvaukset kunnalle voitaisiin maksaa automaattisesti ilman erillisistä hakemusta kehittämis- ja hallintokeskukselle (KEHA). Laskennallisten korvausten automatisoinnin mahdollistamiseksi lain 87 §:ään lisättäisiin toimijaksi väestörekisterikeskus. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2016.

Laskennallinen korvaus on yli 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta 2 300 € vuodessa ja alle 7-vuotiaan henkilön osalta 6 845 € vuodessa. Korvausaika on pääsääntöisesti kolme vuotta. Kiintiöpakolaisten ja heidän perheen yhdistämisen kautta Suomeen saapuneiden perheenjäsentensä korvausaika on neljä vuotta.

Laskennallinen korvaus on tarkoitettu kattamaan mm. kunnalle alkuvaiheen vastaanottopalvelujen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Kuten tiedämme, kuntien saama korvaus on vuosien ajan ollut riittämätön suhteessa todellisiin kustannuksiin. Lakiuudistuksen avulla kunnat saisivat automaattisesti korvauksen ilman, että sitä tarvitsisi erikseen anoa. Tämä helpottaisi kunnan työpanosta. Automatisoinnin myötä laskennallinen korvaus saataisiin paremmin kohdennettua henkilön maahanmuuton alkuvaiheen kustannuksia kattamaan, jolloin laki maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä velvoittaa kuntaa järjestämään vastaanottopalveluja maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi.

Lakiesitys on erittäin tervetullut uudistus nykyiseen raskaaseen käytäntöön verrattuna. Kunnat ovat joutuneet luomaan erilaisia seurantajärjestelmiä ja käytänteitä, jotta korvauksiin oikeutettujen henkilöiden saataisiin korvausten piiriin. Vantaan kokoisessa kaupungissa korvauksiin oikeutettujen henkilöiden seuranta on ollut hankalaa erityisesti kunnasta toiseen muuttavien henkilöiden osalta. Korvauksia on saattanut jäädä hakematta, ja työläisiä korjaavia hakemuksia on täytetty jälkikäteen.

Ongelmia ovat aiheuttaneet tilanteet, joissa henkilö ei ole asioinut lainkaan kunnallisissa palveluissa korvaukseen oikeutettavana ajankohtana. Vantaa toivoo, että uusi järjestelmä tuo myös ratkaisun siten, että kaikki perheen jäsenet tulisivat automaattisesti korvauksen piiriin. Vastasyntyneet lapset ovat erityinen ryhmä, joka on helposti jäänyt vanhassa järjestelmässä puuttumaan korvausjärjestelmästä. Ratkaisua vaativat myös tilanteet, kun pakolaisten

vastaanottokeskuksessa asuvat ovat ilmoittaneet kotikunnakseen vastaanottokeskuksen sijaintikunnan. Kuntakorvausaika lähtee juoksemaan ensimmäisestä kotikuntapäivämäärästä lukien, vaikka henkilö ei vielä käyttäisikään kunnan palveluita (lukuun ottamatta mahdollisia terveyspalveluja). Odotettavissa on myös tilanteita, joissa kotikunta ja asuinkunta eivät täsmää ja joka aiheuttaa hankaluuksia korvausten osalta.

Huomioitavaksi kohta 1.2. Nykytilan arvioinnissa esitetyissä luvuissa eivät ole mukana Vantaan laskennalliset korvaukset vuosien 2014 ja 2015 osalta, koska korvausten hakeminen on vielä työn alla.

Lakiesityksen perusteluissa mainitaan, että automatisoinnin avulla pystytään kattamaan 80 % korvausten piirissä olevista ja että erityisesti pääkaupunkiseudulla tarvitaan erillistä varmennusjärjestelmää. Toivottavaa on, että lähitulevaisuudessa uudistus kattaa 100 % korvausten piirissä olevista henkilöistä.

Ongelmista ja puutteista huolimatta esitys on erittäin tervetullut ja odotettu uudistus, jota kunnat ovat jo vuosia odottaneet.